

Sygn. akt I CSK 3085/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko Bibliotece w W. i Gminie Wrocław
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 grudnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 26 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 1260/21,

- 1. Odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2. Przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu adwokat A. J. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**
- 3. Zasądza od powódki na rzecz pozwanej Biblioteki w W. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację powódki M. D. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 18 maja 2021 r.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 673 § 3 k.c. w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. przez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, art. 471 k.c. w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 659 § 1 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe niezastosowanie,

W ramach naruszonych przepisów postępowania cywilnego skarżąca wskazała art. 235² k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. w zw. art. 292 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 382 k.p.c. w zw. z art. 327¹ § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 i 2 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c.

W konkluzji wniosła „o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi, który wydał orzeczenie. Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie apelacji tj.:

- uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwoty 246 785, 68 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.”

Jednocześnie skarżąca wniosła o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz o przyznanie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej M. D. w postępowaniu kasacyjnym - z uwzględnieniem stawki z wyboru zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz. U. z 2020 r. poz. 769).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódki pozwana Biblioteka w W. wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania względnie, w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania, o oddalenie skargi oraz o zasądzenie

kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm ustalonych wedle norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powódki M. D. od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 26 listopada 2021 r.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, iż „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych - rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy wzajemnej relacji przepisów prawa w zakresie swobody kształtowania stosunków prawnych i umownych pomiędzy stronami umów, rozstrzygnięcia w zakresie wiodącej roli poszczególnych przepisów kodeksu cywilnego tj. art. 353¹ k.c., art. 58 k.c. w pełnym brzmieniu, a szczególnie w § 2 k.c. oraz w zakresie stosowania art. 471 k.c. w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c.

Ponadto w ocenie skarżącej skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Powódka podała, „iż zestawienie stanu faktycznego występującego w niniejszej sprawie oraz stanu normatywnego pozwala uznać, że zaskarżone orzeczenie jest sprzeczne z obowiązującymi normami prawa odnoszącymi się do szeroko rozumianej swobody umów, która jest jedną z podstawowych norm rządzących prawem cywilnym.”

Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury Sądu Najwyższego przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (zob. postanowienia z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisów prawa, na których tle zagadnienie to wyłoniło się, oraz zaprezentowaniu argumentacji jurydycznej uzasadniającej możliwość rozbieżnych ocen prawnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, z 24 maja 2016 r., I CSK 666/15).

Z kolei skuteczne powołanie przez skarżącą na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały do tej pory należycie wyjaśnione w orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Niezbędne jest w tym wypadku wskazanie tych przepisów oraz określenie na czym polegają problemy związane z ich rozumieniem jak również przedstawienie argumentacji świadczącej, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w procesie interpretacji powołanych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić. Skarżąca ma także obowiązek wyjaśnić, dlaczego dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 maja 2018 r., I CSK 19/18).

Natomiast skarżąca formułując zagadnienie prawne oraz wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawa nie spełniła powyższych wymagań, bowiem ograniczyła się jedynie do zasygnalizowania, iż w sprawie występują przytoczone przez nią przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c., nie zawierając w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pogłębionego wyводу prawnego, w którym przedstawiałby argumenty na rzecz możliwości różnych ocen przedstawionych kwestii ani wskazania na czym konkretnie polegają trudności w interpretacji przedstawionych przez nią przepisów.

Odnosząc się do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy wskazać, iż w judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, że przesłanka ta oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, z 18 września 2012 r., II CSK 179/12 i z 13 marca 2017 r., I CSK 596/16). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, , postanowienie Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00). Takie okoliczności nie wystąpiły w ramach niniejszej sprawy, ponadto skarżąca nie przedstawiła w tym zakresie odpowiedniej argumentacji jurydycznej.

Poza tym trzeba podkreślić, iż jeżeli w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie

prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Skarga kasacyjna nie może być, z kolei, uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2022 r., I USK 351/21).

Z tych wszystkich względów należało uznać, iż wniesiona skarga kasacyjna nie zawiera istotnych zagadnień prawnych, ani nie występuje w niej potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, nie zachodzi nieważność postępowania oraz skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona, a zatem należało odmówić przyjęcia jej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.